

La Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció, també coneguda per les sigles del seu nom en anglès UNCAC (United Nations Convention Against Corruption), fou adoptada el 31 d'octubre de 2003. La UNCAC és el primer tractat internacional d'abast mundial dedicat

íntegrament a la lluita contra la corrupció. L'objectiu d'aquesta publicació és presentar, breument, els principals continguts de la indicada Convenció i els mecanismes internacionals que s'han anat establint per tal de promoure la seva adequada aplicació.

1 La UNCAC: una fita en la lluita internacional contra la corrupció

La corrupció és, com assenyalava el Preàmbul de la UNCAC, una xacra que mina les institucions i els valors de la democràcia, l'ètica i la justícia, i que compromet el desenvolupament sostenible i l'imperi de la llei.

La corrupció manlleua recursos públics, falseja la lliure competència, repercuteix en un encariment de productes i serveis, i està vinculada, freqüentment, a altres delictes, com la delinqüència organitzada transnacional i el blanqueig de diners.

Òbviament, la corrupció no és un fenomen nou. Ara bé, és durant les darreres dècades quan la comunitat internacional s'ha adonat que la corrupció, en l'actual context de globalització, ha esdevingut un problema contra el qual són sovint insuficients les mesures purament estatals i que requereix una intensa cooperació internacional.

Antecedents

La lluita internacional contra la corrupció s'ha anat concretant a diversos nivells i amb múltiples instruments.

A escala regional destaquen els acords internacionals impulsats per: l'Organització d'Estats Americans (OEA)¹, la Unió Europea², el Consell d'Europa³, la Unió Africana⁴

---

¹ Convenció Interamericana contra la Corrupció, oberta a la firma el 29 de març de 1996.

² A més dels convenis específicament relatius a la protecció dels interessos financers de les Comunitats Europees, destaca el Conveni establert sobre la base de la lletra c) de l'apartat 2 de l'article K.3 del Tractat de la Unió Europea, relatiu a la lluita contra els actes de corrupció en els que estiguin implicats funcionaris de les Comunitats Europees o dels estats membres de la Unió Europea, aprovat pel Consell de la UE el 26 de maig de 1997 i conegut com a "Conveni de la UE relatiu a la lluita contra la corrupció".

³ Conveni de dret penal sobre la corrupció del Consell d'Europa, obert a la firma el 27 de gener de 1999, i Conveni de dret civil sobre la corrupció del Consell d'Europa, obert a la firma el 4 de novembre de 1999.

⁴ Convenció de la Unió Africana per a prevenir i combatre la corrupció, aprovada pels caps d'estat i de govern de la Unió Africana el 12 de juliol de 2003.

i, entre les economies més avançades del planeta, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE)⁵.

A escala universal, l'Organització de les Nacions Unides (ONU) va començar a ocupar-se del tema durant els anys setanta, aprovant resolucions sense caràcter jurídic vinculant. Així, l'Assemblea General va aprovar la Resolució 3514 (XXX), de 15 de desembre de 1975, sobre mesures contra les pràctiques corruptes de les empreses transnacionals i d'altres empreses, que hauria d'haver estat la llavor d'un acord internacional sobre pagaments il·lícits que no va arribar a ser adoptat.

Durant els anys noranta, l'Assemblea General va aprovar diverses resolucions significatives, com: el Codi Internacional de Conducta pels titulars de càrrecs públics⁶; la Declaració de les Nacions Unides sobre la Corrupció i el Suborn en les transaccions comercials internacionals⁷; i les Mesures contra la corrupció, en la qual es va proposar elaborar una estratègia mundial contra la corrupció⁸.

Cal destacar que l'any 1997, l'ONU va crear l'Oficina de Fiscalització de Drogues i Prevenció del Delicte (OFPD)⁹, que posteriorment ha passat a denominar-se Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte (ONUDD), en anglès United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Aquesta Oficina, amb seu principal a Viena, realitza estudis, assessora i proporciona assistència tècnica sobre múltiples matèries, entre les quals destaca la lluita contra la corrupció¹⁰.

Ara bé, quan s'iniciava el nou mil·lenni, encara no hi havia un gran acord internacional d'abast mundial que s'ocupés específicament de la corrupció. L'any 2000, poc després de l'adopció de la Convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional¹¹, on s'inclouen algunes previsions rellevants en matèria de corrupció, es va decidir que ja era el moment

---

⁵ Conveni sobre la lluita contra el suborn dels funcionaris públics estrangers en les transaccions comercials internacionals, aprovat per l'OCDE el 21 de novembre de 1997.

⁶ Resolució 51/59, de 12 de desembre de 1996.

⁷ Resolució 51/191, de 16 de desembre de 1996.

⁸ Resolució 54/128, de 17 de desembre de 1999.

⁹ Com a resultat de la fusió del Programa de les Nacions Unides per a la Fiscalització Internacional de les Drogues (PNUFID) i del Centre per a la Prevenció Internacional del Delicte (CPID).

¹⁰ Pàgina web de l'UNODC: www.unodc.org

¹¹ Adoptada per la Resolució 55/25 de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

de negociar una convenció de vocació universal dedicada completament a la corrupció.

Negociació, adopció, firma i entrada en vigor de la UNCAC

L'Assemblea General de l'ONU, a la seva Resolució 55/61, de 4 de desembre de 2000, va decidir establir un comitè *ad hoc* per a la negociació d'aquesta convenció. El text elaborat per aquest comitè fou adoptat per l'Assemblea General mitjançant la Resolució 58/4 de 31 d'octubre de 2003.

Successivament, el govern de Mèxic va oferir-se per acollir una Conferència Política d'Alt Nivell a la capital del Yucatán, del 9 a l'11 de desembre de 2003, per tal d'obrir a la firma la UNCAC, designada també, per aquest motiu, com a Convenció de Mèrida i a la que també ens referirem, tot seguit, com la Convenció.

La Convenció va entrar en vigor, pels estats que llavors ja l'havien ratificada, el 14 de desembre de 2005. Actualment compta amb 168 estats part¹².

L'Estat espanyol va firmar la Convenció el 16 de setembre de 2005. L'instrument de ratificació fou expedit el 9 de juny de 2006 i publicat al BOE de 19 de juliol de 2006, que és la data d'entrada en vigor de la Convenció per a Espanya. La Convenció, d'acord amb l'article 96.1 de la Constitució Espanyola i com qualsevol altre tractat internacional vàlidament celebrat i publicat oficialment a Espanya, forma part de l'ordenament intern espanyol.

Enfocament ampli i multidisciplinari de la UNCAC

El preàmbul de la Convenció reconeix que la lluita contra la corrupció requereix un enfocament ampli i multidisciplinari, doncs són múltiples i molt diverses les actuacions que cal dur a terme per tal de prevenir-la, sancionar-la i fomentar una cultura de rebuig de la corrupció.

D'aquesta manera, la Convenció, que comprèn 71 articles dividits en 8 capítols, s'ocupa dels següents grans àmbits: les mesures preventives, la penalització i aplicació de la llei, la cooperació internacional, la recuperació d'actius, l'assistència tècnica i l'intercanvi d'informació i els mecanismes d'aplicació.

Tots els estats part han d'adoptar les mesures que siguin necessàries, incloses mesures legislatives i administratives, per tal de garantir el compliment de les obligacions resultants de la Convenció.

Seguidament i d'acord amb la sistemàtica de la pròpia Convenció, es presentaran les seves principals previsions en cadascuna de les seves grans esferes. Interessa precisar

---

¹² Xifra força elevada, si es té en compte que l'ONU té 193 estats membres. Vegeu la xifra de parts de la UNCAC a <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/signatories.html>

que la pròpia ONU ha publicat guies detallades sobre la Convenció, on s'analitzen cadascun dels seus articles¹³

2 Mesures preventives

La UNCAC posa l'accent en què la millor manera de combatre la corrupció és la prevenció. Amb aquesta finalitat, el Capítol II de la Convenció (articles 5-14) preveu una àmplia gamma de mesures preventives, que els estats part han de posar en pràctica.

Polítiques i pràctiques de prevenció de la corrupció

Segons la Convenció, cada estat part ha de formular, aplicar o mantenir en vigor polítiques coordinades i eficaces contra la corrupció, que promoguin la participació de la societat i reflecteixin el principis de l'imperi de la llei, la deguda gestió dels assumptes i béns públics, la integritat, la transparència i l'obligació de rendició de comptes. Cada estat part ha de procurar avaluar periòdicament els seus instruments jurídics i les seves mesures administratives per tal de determinar si són adequats per a la prevenció de la corrupció.

Creació d'òrgans de prevenció de la corrupció

Dins de les polítiques de prevenció, l'article 6 de la Convenció preveu que cada estat part garantirà l'existència d'un òrgan o òrgans encarregats de prevenir la corrupció.

Aquests òrgans específics han de contribuir a l'aplicació, supervisió i coordinació de les polítiques de prevenció de la corrupció i augmentar i difondre els coneixements en la matèria. Aquests òrgans han de fruit d'independència i han de disposar dels recursos materials i el personal especialitzat que siguin necessaris (article 6.2).

L'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC) pot ser considerada com l'òrgan o estructura que, a la nostra Comunitat Autònoma, respon a les exigències de la Convenció. Cal precisar, però, que a la resta de l'Estat espanyol no s'han creat encara un òrgan o òrgans d'aquesta mena i que l'existència d'una específica fiscalia anticorrupció no satisfà les previsions del citat article 6 de la Convenció, doncs les seves funcions són molt diferents.

---

¹³ Vegeu UNODC: *Guía legislativa para la aplicación de la Convención de las Naciones Unidas contra la Corrupción*, Naciones Unidas, Nueva York, 2006, i UNODC-UNICRI: *Guía técnica de la Convención de las Naciones Unidas contra la Corrupción*, Naciones Unidas, Nueva York, 2010.

Sector públic

La Convenció preveu tota una sèrie de mesures per tal de garantir que el sector públic funcioni amb objectivitat i transparència, evitant les pràctiques corruptes. La Convenció es refereix, per exemple: als processos de selecció dels empleats públics i funcionaris, que s'ha de basar en el mèrit, l'equitat i l'aptitud; a la transparència del finançament de les candidatures a càrrecs públics electes; a l'establiment de codis de conducta per a funcionaris públics; a la contractació pública, que s'ha de basar en la transparència, en la competència i en els criteris objectius en l'adopció de les decisions; i la gestió transparent i responsable de la hisenda pública.

L'augment de la transparència de les administracions públiques ha de passar per un increment de la informació pública, facilitant el coneixement i l'accés de la societat als processos de presa de decisions.

L'actual tramitació d'una llei de transparència, tant al Congrés dels Diputats com al Parlament de Catalunya, hauria de tenir ben presents les previsions de la Convenció i, en particular, dels seus articles 10, sobre informació pública, i 13, sobre participació de la societat.

Sector privat

La Convenció també contempla, a l'article 12, diverses mesures per tal de prevenir la corrupció dins del sector privat, incloent la previsió de codis de conducta per al correcte, honorable i degut exercici de les activitats comercials i professionals i per a la prevenció de conflictes d'interessos.

Es posa l'accent en la necessitat de millorar les normes comptables i d'auditoria en el sector privat i de promoure la transparència i els controls dins les empreses privades per tal de prevenir i detectar possibles actes de corrupció.

3 Tipificació penal i jurisdicció

La lluita contra la corrupció requereix, necessàriament, que les diverses conductes corruptes estiguin adequadament tipificades en la legislació penal de cada estat i que es prenguin les mesures oportunes per tal de garantir el seu enjudiciament i sanció. El Capítol III de la Convenció (articles 15-42) es dedica a aquestes crucials qüestions amb el títol penalització i aplicació de la llei i tracta d'impedir que la corrupció pugui quedar impune.

Tipificació de delictes

La UNCAC inclou diverses conductes que cada estat part està obligat a tipificar, dins de la seva respectiva legislació penal, com a delictes. Aquest és el cas de: el suborn de funcionaris públics nacionals (que inclou tant el suborn actiu, que comet el "corruptor" del funcionari, com el suborn passiu, que sol·licita o accepta el funcionari); el suborn de funcionaris públics estrangers i de funcionaris d'organitzacions internacionals públiques (que també inclou el suborn actiu i el passiu); la malversació o peculat, apropiació indeguda o altres formes de desviació de béns per un funcionari públic; el blanqueig del producte del delictes; i l'obstrucció de la justícia.

La Convenció també descriu altres conductes que els estats part haurien de considerar tipificar com a delictes, sense estar taxativament obligats a fer-ho. Un d'aquests casos és l'anomenat enriquiment il·lícit, previst en els següents termes a l'article 20:

"Amb subjecció a la seva constitució i als principis fonamentals del seu ordenament jurídic, cada estat part ha de considerar la possibilitat d'adoptar les mesures legislatives i d'una altra índole que siguin necessàries per tipificar com a delictes, quan es cometi intencionadament, l'enriquiment il·lícit, és a dir, l'increment significatiu del patrimoni d'un funcionari públic respecte als seus ingressos legítims que no pugui ser raonablement justificat per ell".

La UNCAC també precisa que, en relació a tots els delictes de corrupció que es tipifiquin, cal sancionar tant l'autoria com altres formes de participació (com a còmplice, col·laborador o instigador) i la temptativa. També preveu que cal establir la responsabilitat (penal, civil o administrativa) de les persones jurídiques per la seva participació en delictes tipificats d'acord amb la Convenció.

Prescripció

En ocasions, els imputats per conductes corruptes no poden ser sancionats perquè els seus delictes ja han prescrit. Certament, els terminis de prescripció estan vinculats amb el principi de seguretat jurídica, però si són curts poden comportar una ràpida impunitat de certes conductes corruptes, sovint difícils de descobrir. Per tal de fer front a aquest problema, l'article 29 de la Convenció preveu que:

"Cada estat part ha d'establir, quan sigui procedent, d'acord amb el seu dret intern, un termini de prescripció ampli per iniciar processos per qualssevol dels delictes tipificats d'acord amb aquesta Convenció i establir un termini més gran o interrompre la prescripció quan el presumpte delinqüent hagi eludit l'administració de justícia".

En el marc dels mecanismes internacionals pel seguiment de l'aplicació de la Convenció, que detallarem més endavant, l'equip d'avaluació sobre la legislació penal espanyola ha observat que alguns dels delictes únicament contemplen un termini de prescripció de cinc anys i que no es preveu la interrupció per l'evasió de la justícia, de

manera que Espanya només compleix parcialment amb aquesta disposició de la Convenció¹⁴.

Jurisdicció

Per tal d'evitar casos d'impunitat, és important que els estats afirmen que els seus tribunals tenen jurisdicció per jutjar, a més dels delictes comesos en el seu territori, altres delictes que es cometin més enllà de les seves fronteres. L'article 42 de la Convenció, sobre jurisdicció, preveu que els estats part han o poden estendre la seva competència a delictes comesos a l'estranger (per exemple, si el delicte s'ha comès contra un dels seus nacionals, o s'ha comès per un nacional o contra aquell específic estat part).

En el cas espanyol no es recull el criteri de la nacionalitat passiva, en virtut del qual els tribunals espanyols podrien arribar a ser competents per jutjar als autors d'un delicte de corrupció a l'estranger que tingués com a víctima un espanyol. L'indicat equip d'avaluació sobre la legislació espanyola constata aquesta mancança¹⁵. En qualsevol cas, l'establiment d'aquest tipus de jurisdicció no és obligatori, sinó potestatiu.

4 Cooperació internacional

Una lluita eficaç contra la corrupció requereix sovint la cooperació entre les institucions públiques (judicials o administratives) de diversos estats. El Capítol V de la UNCAC (articles 43-50) preveu, sota el títol de Cooperació internacional, tot un seguit de mesures tendents a afavorir aquesta cooperació.

S'inclouen, per exemple, previsions dirigides a facilitar l'extradició, el trasllat de persones condemnades a complir una pena, l'assistència judicial recíproca, la remissió d'actuacions penals, la realització d'investigacions conjuntes o el recurs a tècniques especials d'investigació, com el lliurament vigilat.

¹⁴ UNODC: *Informe sobre el examen del país del Reino de España-ciclo 2010-2015*, 28-6-2013, p. 35.

¹⁵ *Ibid.*, p. 54.

5 Recuperació d'actius

Una de les principals preocupacions que suscita la corrupció un cop ha estat descoberta i fins i tot sancionada és si es podran acabar recuperant els diners i altres actius defraudats. Per tal de fer front a aquest problema, la UNCAC qualifica la restitució d'actius com un principi fonamental d'aquesta Convenció i l'hi dedica específicament tot el Capítol V (articles 51-59).

Aquesta regulació de la recuperació d'actius s'ha considerat com una de les aportacions més avançades de la Convenció¹⁶. És una qüestió especialment important per a molts països en desenvolupament, en els quals la corrupció a alt nivell ha manllevat molts recursos públics que necessiten imperiosament.

La recuperació d'actius requereix, habitualment, una estreta cooperació internacional, que la Convenció promou amb la previsió de diversos mecanismes pel decomís i la recuperació directa de béns.

Es preveu, per exemple, que cada estat part ha d'adoptar: les mesures que siguin necessàries a fi de facultar altres estats part per entaular davant els seus tribunals una acció civil per determinar la titularitat o propietat de béns adquirits mitjançant la comissió d'un delicte tipificat d'acord amb aquesta Convenció; i les mesures que siguin necessàries a fi de facultar els seus tribunals per ordenar els que hagin comès delictes tipificats d'acord amb aquesta Convenció que indemnitzin o rescabalin per danys i perjudicis un altre estat part que hagi resultat perjudicat per aquests delictes (apartats a) i b) de l'article 53).

6 Assistència tècnica i intercanvi d'informació

La UNCAC també inclou un Capítol VI (articles 60-62) sobre assistència tècnica i intercanvi d'informació, on es

¹⁶ Vegeu BENITO SÁNCHEZ, C. D.: "Análisis de los principales instrumentos supranacionales en la lucha contra la corrupción", *Iustitia*, n.º 6, 2008, pp. 9-37, p. 33, on es destaca que la regulació sobre la recuperació d'actius de la UNCAC està més desenvolupada que la de qualsevol altre instrument internacional contra la corrupció.

preveu que els estats part formularan, desenvoluparan o perfeccionaran programes de capacitació específicament concebuts per al personal dels seus serveis encarregats de prevenir i combatre la corrupció, es prestaran la més àmplia assistència tècnica i recopilaran, analitzaran i intercanviaran estadístiques i altres informacions sobre la corrupció.

En aquest àmbit és especialment útil comptar amb el suport de la UNODC, que és una important font d'assistència tècnica i d'informació, que ha impulsat, des de setembre de 2011, un portal d'internet conegut com a TRACK (Tools and Resources for Anti-Corruption Knowledge) i que permet consultar, entre altres informacions, legislació i jurisprudència de nombrosos països sistematitzada d'acord amb la terminologia de la UNCAC i iniciatives acadèmiques contra la corrupció¹⁷.

7 Mecanismes d'aplicació

Els principals encarregats d'aplicar la UNCAC són els seus estats part (incloent totes les seves institucions legislatives, executives i judicials). Ara bé, per tal de promoure l'adequada aplicació de la Convenció, aquesta ha previst, al seu Capítol VII (articles 63 i 63) sobre mecanismes d'aplicació, l'establiment d'un sistema internacional per tal d'examinar periòdicament com s'està complint amb la Convenció.

D'entrada, la UNCAC es va limitar a preveure, essencialment, periòdiques reunions de la Conferència dels estats part en la Convenció, que rebria l'assistència de la Secretaria de l'ONU (concretament, de la indicada UNODC).

Ara bé, posteriorment, la Conferència ha anat desenvolupant el mecanisme i creant altres òrgans que contribueixen a la realització de les seves funcions i que apropen el seguiment de la UNCAC al d'altres típics mecanismes de control internacional o "follow-up"¹⁸. Tot seguit, es presentaran breument els diversos òrgans que s'han establert a partir de les previsions de la UNCAC.

La Conferència dels estats part en la Convenció

La Conferència dels estats part en la Convenció es va crear d'acord amb les previsions de l'article 63 de la UNCAC, per tal de facilitar la cooperació entre els estats, examinar periòdicament l'aplicació de la Convenció i formular recomanacions.

La Conferència ha realitzat, fins ara, quatre sessions: primera sessió, Amman, Jordània, 10-14 de desembre de 2006; segona sessió, Nusa Dua, Indonèsia, 28 de gener – 1 de febrer de 2008; tercera sessió, Doha, Qatar, 9-13 de novembre de 2009; quarta sessió, Marràqueix, Marroc, 24-28 d'octubre de 2011. La cinquena sessió de la Conferència tindrà lloc a Panamà del 25 al 29 de novembre de 2013.

L'article 63.7 de la UNCAC va preveure que la Conferència de les parts pot establir, si ho considera necessari, un mecanisme o òrgan apropiat per donar suport a l'aplicació efectiva de la Convenció. Aquesta és, doncs, la base jurídica que ha permès anar desenvolupant l'estructura institucional vinculada a la UNCAC.

El Mecanisme d'examen de l'aplicació de la Convenció

Sobre la base d'estudis previs i d'algunes proves pilot, la Conferència dels estats part va decidir, a la seva tercera sessió celebrada a novembre de 2009 a Doha, establir el mecanisme d'examen de l'aplicació de la Convenció, creat per la Resolució 3/1 de la Conferència¹⁹. Aquesta resolució inclou, al seu annex, els termes de referència del Mecanisme, on es precisen, entre altres aspectes, els principis rectoris i les característiques del Mecanisme i com s'ha de dur a terme el procés d'examen de cada país²⁰.

El funcionament del Mecanisme és essencialment intergovernamental i compta amb l'assistència, com a secretaria, de la UNODC. El Mecanisme preveu que, periòdicament, s'obrin cicles per tal d'examinar com els estats part apliquen la Convenció. Cada estat a examinar ha de proporcionar informació detallada i els experts governamentals d'altres dos estats avaluen, amb el suport de la UNODC, el grau de compliment amb les diferents previsions de la Convenció. El procés d'examen de cada país culmina amb l'elaboració d'un informe, del qual s'ha de publicar un resum com a document oficial de les Nacions Unides.

La finalitat del Mecanisme no és sancionar un estat, sinó promoure positivament el compliment de la Convenció,

¹⁷ Vegeu <http://www.track.unodc.org/Pages/home.aspx>

¹⁸ Sobre el concepte de control internacional, vegeu GARZÓN CLARIANA, G.: "El control internacional. Contribución al estudio de los controles jurídicos", *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. 35, 1983, pp. 109 i ss.

¹⁹ Les resolucions aprovades per la Conferència dels Estats Part són numerades en funció del número de la sessió. Així la Resolució 3/1 és la primera resolució adoptada durant la tercera sessió de la Conferència.

²⁰ Totes aquestes previsions estan recollides a UNODC: *Mecanismo de Examen de la Aplicación de la Convención de las Naciones Unidas contra la Corrupción – Documentos Base*, Naciones Unidas, Nueva York, 2011.

observant els seus èxits, les seves bones pràctiques i també els seus problemes o dificultats a l'hora d'aplicar els preceptes de la UNCAC. El procés d'examen de cada país també inclou la identificació de les seves necessitats d'assistència tècnica per tal de millorar l'aplicació de la Convenció.

Grup sobre l'examen de l'aplicació

En el marc del Mecanisme descrit s'ha establert, segons les previsions de l'article 43 dels termes de referència, el grup sobre l'examen de l'aplicació, en anglès "Implementation Review Group" (IRG). És un grup intergovernamental de composició oberta integrat pels estats part, que s'ha de reunir, com a mínim, un cop cada any a Viena i que actua sota l'autoritat de la Conferència. L'IRG analitza, amb una visió general, els processos d'examen, per tal d'identificar problemes i bones pràctiques i examinar les necessitats d'assistència tècnica. L'IRG pot fer recomanacions a la Conferència, que és qui manté la competència per fer eventuais reformes del Mecanisme.

En virtut de les Resolucions 4/5 i 4/6 de la Conferència de 2011, els treballs de l'IRG també poden comptar amb la participació d'estats no signataris de la Convenció, organitzacions internacionals i organitzacions no governamentals.

A la pàgina web de la UNODC estan disponibles la documentació corresponent a les sessions de l'IRG i els resums dels informes de cada estat part²¹. Per exemple, el primer resum publicat relatiu a Espanya figura al document CAC/COSP/IRG/I/1/1, de 7 de juny de 2011²².

Grup de treball intergovernamental de composició oberta sobre recuperació d'actius

La Conferència dels estats part a la UNCAC també ha creat, en virtut de la seva Resolució 1/4 de 2006, un altre òrgan, de conformitat amb el que preveu l'article 63.4 de la Convenció, designat com "Grup de treball intergovernamental de composició oberta sobre recuperació d'actius", que té la missió d'ajudar els estats part en aquesta crucial qüestió. Aquest Grup fomenta el desenvolupament de coneixements, la capacitació i l'intercanvi d'informació. També procura la difusió de bones pràctiques en recuperació d'actius, incloent els estudis elaborats per la "Stolen Asset Recovery (StAR) Initiative", impulsada conjuntament per la UNODC i el grup del Banc Mundial²³.

Altres grups establerts per la Conferència

La Conferència dels estats part també ha establert altres grups per tal que l'ajudin a desenvolupar les seves funcions en certes àrees específiques. Així, mitjançant la seva

Resolució 3/2 de 2009, va establir el grup de treball intergovernamental de composició oberta sobre prevenció de la corrupció²⁴ i, a través de la Resolució 4/2 de 2011, va establir un grup de reunions intergovernamentals d'experts de composició oberta sobre cooperació internacional, que l'assessora en matèria d'extradició i assistència judicial recíproca.

8 Bibliografia seleccionada

ALVAZZI DEL FRATE, A.; PASQUA, G. (Eds.): *Responding to the Challenges of Corruption*, UNICRI, Rome-Milan, 2000.

ARGANDOÑA, A.: "The United Nations Convention Against Corruption and Its Impact on International Companies", *Journal of Business Ethics*, vol. 74, 2007, pp. 481-496.

BENITO SÁNCHEZ, C. D.: "Análisis de los principales instrumentos supranacionales en la lucha contra la corrupción", *Iustitia*, n.º 6, 2008, pp. 9-37.

SMITH, J.; PIETH, M.; JORGE, G.: "The Recovery of Stolen Assets: A Fundamental Principle of the UN Convention Against Corruption", *U4 Brief*, 2007:2, 4 pp.

STESSENS, G.: "The International Fight Against Corruption – General Report", *Revue Internationale de Droit Pénal*, vol. 72, 2001, pp. 3 i ss.

VARGAS, E.: "La lucha contra la corrupción en la agenda regional e internacional: las convenciones de la OEA y de la ONU", *Nueva Sociedad*, n. 194, 2004, pp. 133-148.

VLASSIS, D.: "The negotiation of the draft United Nations Convention Against Corruption", *Forum on Crime and Society*, vol. 2, n. 1, December 2002, p. 153 i ss.

WEBB, P.: "The United Nations Convention Against Corruption – Global Achievement of Missed Opportunity", *Journal of International Economic Law*, vol. 8 (1), 2005, pp. 191-229.

²¹ A <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/IRG.html>

²² Publicat novament per raons tècniques el dia 1 de setembre de 2011.

²³ Vegeu pàgina web del StAR: <http://star.worldbank.org/star/>

²⁴ Els treballs d'aquest grup han estat la base per a l'aprovació per la Conferència de la resolució 4/3 de 2011, que conté la "Declaració de Marràqueix sobre prevenció de la corrupció", on es precisa un ampli ventall de mesures a desenvolupar en aquest àmbit.

Aquest document s'ha elaborat sobre la base d'un text inicial del Xavier Fernández Pons, professor titular de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona i vocal del Consell Directiu de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya (ANUE).

Text revisat l'octubre de 2013

EinesIntegriCat

Les publicacions de la sèrie EinesIntegriCat volen facilitar orientacions i eines pràctiques per comprendre millor el fenomen de la corrupció i per endegar polítiques d'integritat i estratègies de prevenció respecte els riscos més comuns i més pròxims.

1. Identificar i gestionar els riscos de corrupció.
Orientacions per a directius públics
2. Què es la corrupció? Una aproximació al fenomen i als seus efectes
3. La corrupció a Catalunya: percepcions i actituds ciutadanes 2010. Principals resultats
4. Normes internacionals contra la corrupció
5. Deu anys de la Convenció de les Nacions Unides Contra la Corrupció (UNCAC) 2003

L'Oficina Antifrau, una eina al servei dels organismes públics

Des de l'àmbit de prevenció, l'Oficina presta suport als organismes públics en la construcció dels seus sistemes d'integritat, amb actuacions en quatre àmbits:

Formació

- Capacitació de càrrecs polítics, directius, comandaments i empleats.
- Cursos a mida per a organismes i unitats.
- Cursos especialitzats per a juristes, personal d'òrgans de control, responsables de contractació, tècnics de recursos humans,...
- Sessions sobre integritat i valors del servei públic per a nous alts càrrecs, directius i empleats.
- Formació de formadors interns.
- Formació virtual/a distància.
- Elaboració de temaris i proves d'oposicions en matèria d'integritat i corrupció.

Assessorament tècnic

- En la definició de programes d'integritat.
- En la identificació d'àrees de risc.
- En la revisió de procediments per reduir oportunitats de corrupció.
- En l'elaboració de codis de conducta.
- En el disseny d'instruments de transparència i rendició de comptes.
- En la creació d'oficines o responsables d'integritat, d'instruments de control intern i de canals interns de denúncia.
- En la realització d'auditories d'integritat.

Normativa

- Formula recomanacions en l'elaboració de normes des de la perspectiva d'enfortiment de la integritat i la transparència.

Consultes

- Emet respostes no vinculants a consultes d'organismes públics.